

Projektbeskrivelse

Undersøgelse af kirkens rolle og udviklingspotentiale i sommerlandet

Baggrund og udgangspunkt

Aalborg, Viborg og Ribe Stifter er alle stifter, der er karakteriseret ved at være stifter, hvor langt hovedparten af sognene er landsogne. De tre stifter har derfor indledt et samarbejde under overskriften "Kirken på landet". Samarbejdet, der tog sin begyndelse i 2016, har til formål at understøtte kirkerne på landet i de tre stifter ved at udarbejde redskaber, som kan bruges i arbejdet med at udvikle det lokale kirkeliv.¹ Udgangspunktet er at understøtte kirkens tilstedeværelse overalt.

Samarbejdet er forankret i stiftsrådene. Arbejdsgruppen, der består af de 3 biskopper, repræsentanter for stiftsrådene, præster med særlige opgaver knyttet til "kirken på landet", de 3 stiftskontorchefer og suppleret ad hoc med repræsentanter fra FUV - Videnscentret, mødes 2 gange årligt.

Samarbejdet står på 2 ben: Det ene ben skal sikre videndeling mellem stifterne og de øvrige tiltag omkring det landsdækkende initiativ FUV-projekt "Kirken på landet" og skal munde ud i et såkaldt beredskab, der blandt andet skal indeholde et fælles idekatalog med initiativer, der skal give de lokale kirker inspiration til det daglige arbejde. Det andet ben handler om at skabe ny viden, som kan bidrage til menighedsrådenes beslutningsgrundlag, når de skal træffe beslutninger om det lokale kirkeliv.

I relation til sidstnævnte indgik Viborg og Ribe Stifter en aftale om, at 4 studieorlovsprojekter for sognepræster i 2016 skulle øremærkes til "Kirken på landet". I samarbejde med FUV blev der etableret et samarbejde mellem præsterne og FUV, som skulle understøtte den enkeltes studieorlov og sikre videreformidlingen af resultaterne fra orlovsrapporterne.²

Arbejdsgruppen har som det næste skridt på vejen til at opnå ny viden på området, besluttet at sætte et særligt fokus på kirkens rolle i sommerlandet – især i relation til sommerhusområderne. Disse områder udfordrer kirken ved umiddelbart at være befolkningstunge i sommerhalvåret og befolkningslette i vinterhalvåret. Spørgsmålet er, hvad det kræver af den lokale kirkelige tilstedeværelse? Vi kender ikke ret meget til de behov og ønsker, som "sommerhusfolket" har til den lokale kirke og ej heller udviklingen i bosætningen på dette område.

Der er udarbejdet enkelte undersøgelser, der har fokus på sommerhusejernes tilknytning til deres bolig og hvordan deres adfærd og indstilling ændres, når de flytter ind i den sekundære bolig. Hvorvidt og i hvilket

¹ Se bilag 1 referat af møde i Arbejdsgruppen vedr. Kirken på landet den 13. december 2016

² Se Præsteforeningens blad nr. 50 af 16. december 2016, hvor der er en artikel om samarbejdet og resultaterne af studieorlovsprojekterne. På www.kirkenpa landet.fkuv.dk kan resultaterne af studieorlovsprojekterne ses.

omfang dette har betydning for kirkens rolle og muligheder, er ikke beskrevet. På trods af at kirken ofte er den sidste institution, der er tilbage i disse områder, tænkes kirken meget sjældent ind i undersøgelser af lokalsamfundenes udvikling.³

Turister og sommerhusejere med fast bopæl i det enkelte landsogn må formodes at rumme et ikke-erkendt potentiale for det lokale kirkeliv.

Formål

Formålet med projektet er at generere en viden om menigheden i sommerhus- og turistområder, som kan anvendes i de enkelte menighedsråd til at tilpasse kirkelivet til den aktuelle situation og som kan bidrage til øget strategisk opmærksomhed på sogne-, provsti- og stiftsniveau med henblik på at fastholde og udvikle kirken lokalt.

Mål

Målet med projektet er at få udarbejdet en analyse, der

- Kortlægger sommerhusområdernes demografiske profil og variation set over et år og indflydelsen herfra på det lokale kirkeliv.
- Beskriver sommerhusområdernes udvikling fremadrettet – hvordan vil befolkningssammensætningen i sommerhusområderne udvikle sig over de kommende 10 år?(Ref. Planloven o.a.)
- Analyserer sommerhusbeboeres og turisternes forventninger til den lokale kirke i forhold til den lokale menigheds profil i relation til den lokale kirke.
- På baggrund af ovenstående mål at bidrage med viden til brug for menighedsrådenes tilrettelæggelse og understøttelse af det lokale kirkeliv.
- En undersøgelse, der bidrager til øget refleksion og responsivitet i den lokale kirke i forhold til den lokale udvikling i såvel befolkningsstørrelse, sammensætning og behov og forventninger til kirken, samt
- En analyse, der kvalificerer provstiudvalgenes beslutningsgrundlag for tildeling af ligningsmidler og stifternes normering af præstestillinger mv.

Succeskriterier

Der skal udarbejdes en analyse, der indeholder følgende:

- Kortlægning af befolkningsgrupperne i sommerhusområderne i de 3 stifter med hensyn til
 - Alder
 - Køn
 - Social baggrund
 - Nationalitet
 - Ægteskabelig stilling

³ Sommerhusejere inddeles i fire grupper (Andersen/Vacher): "Flygtninge fra hverdagens stress", "De indfødte med arvegodset", "Parcelhuserstatterne" og "Investorerne".

- Fastboende, sommerhusejere, turister

- En analyse af forventninger til kirken i sommerhusområder
- Beskrivelse af de væsentligste udfordringer og muligheder for de lokale kirker
- En "læselet" udgave af resultaterne målrettet til menighedsråd og lokale aktører i sommerhusområderne.
- At der udarbejdes en kommunikationsstrategi for undersøgelsens resultater i såvel de 3 stifter som i de øvrige 7 stifter.
- At undersøgelsens resultater drøftes på 75% af alle menighedsråd i sommerhusområderne.

Organisering af projektet

Projektet er forankret i Arbejdsgruppen "Kirken på landet", som fungerer som styregruppe, etableret i et samarbejde mellem Aalborg, Ribe og Viborg.

Arbejdsgruppen for "Kirken på landet" i de 3 stifter, Aalborg, Ribe og Viborg indgår et samarbejde med FUV, der skal skabe rammen for ansættelse af en projektmedarbejder, der skal forestå analyse og rapport-skrivning.

Herunder etableres 2 under-grupper.

Den ene er en **følgegruppe**, der består af 3 repræsentanter fra Arbejdsgruppen, der repræsenterer de 3 stifter. Der ud over tilknyttes en sognepræst fra hvert af de 3 stifter, som arbejder med de udfordringer, der knytter sig til kirkens arbejde i sommerlandet samt 2 turistchefer. Der ud over tilbydes 2 af de øvrige stifter repræsentation i følgegruppen.

Følgegruppens opgaver består i sparring med projektmedarbejderen samt med FUV, der skal stå for undersøgelsen. Opgaven består ydermere i at sikre forankring og videreformidling af undersøgelsens resultater.

Den anden gruppe er en **kommunikationsgruppe** og består af en kommunikationsmedarbejder fra hvert af de tre stifter. Kommunikationsgruppen skal sammen med følgegruppen sikre udbredelsen og anvendelsen af analysens resultater dels i de 3 stifter dels på landsplan.

FUV's rolle

Der indgås en kontrakt om undersøgelsens gennemførelse mellem de tre stifter og FUV. Organisatorisk og fagligt forankres projektet i FUV. FUV har således det faglige ansvar for undersøgelsens gennemførelse.

Projektmedarbejderen refererer til projektleder Hasse Neldeberg Jørgensen på FUV/KPL-projektet. Hasse Neldeberg Jørgensen fungerer som faglig vejleder for projektmedarbejderen.

Risikoanalyse

Vi ser de centrale interessenter som følgende:

- Menighedsråd
- Præster
- Kirkens ansatte

- Provstiudvalg
- Stifterne
- Lokale foreninger
- Det lokale erhvervsliv
- Sommerhusejere
- Lokalbefolkning
- Kommuner
- Turister
- Turistbranchen

Forud for projektstart gennemfører styregruppen en interessant- og risikoanalyse.

Metode

Projektet består i en selvstændig analyse af behov, muligheder og forventninger til kirken i udvalgte sommerhusområder med inddragelse af eksisterende relevante studier og statistiske data på området. De opdragsgivende stifter sørger inden projektstart for, at der foreligger relevant lokalt materiale på området.

Undersøgelingsdesignet i forhold til det forannævnte, formuleres i samarbejde med projektmedarbejderen, der ansættes i projektet. Der kan enten være tale om kvalitative interviews eller om en spørgeskemaundersøgelse – eller en kombination af disse. Det centrale i forhold til valg af metode er, at undersøgelsen skal være repræsentativ, besvare de spørgsmål, der er stillet til analysen og resultaterne skal kunne anvendes af menighedsråd i sommerhus- og turistområderne i hele landet.

Formidlingsplan

Som beskrevet ovenfor nedsættes en følgegruppe, der består af kommunikationsmedarbejdere fra de 3 stifter, der sideløbende med undersøgelsen skal udarbejde en kommunikationsplan, der kan sikre, at projektets resultater formidles til relevante aktører. Centrale aktører er i denne sammenhæng de menighedsråd i de 3 stifter, som er kendetegnet ved at være "sommerhusområder" samt de provstier, der har disse områder som en del af deres provsti. Tilsvarende gælder for resten af landet.

Derudover er det vigtigt, at undersøgelsens resultater drøftes i stiftsrådene i de 3 stifter – og måske også på landsplan.

Ydermere er det vigtigt at have øje for centrale lokale aktører, der kan vise sig at være vigtige samarbejdspartnere og som derfor bør inddrages i forbindelse med formidlingen af undersøgelsens resultater og i effektiviteten af dens anbefalinger. Da disse først vil synliggøres i løbet af projektet, er det netop centralt, at kommunikationsgruppen kobles på projektet allerede fra begyndelsen af projektet.

Opfølgning og evaluering

Projektet evalueres i juni 2018 på et fællesmøde mellem styregruppen ("Arbejdsgruppen vedrørende Kirken på landet), følgegruppen og kommunikationsgruppen.

Opdragsgiverne vil efter projektafslutning løbende følge udviklingen på området via de sognepræster, som arbejder i sommerlandet.